

Φορολογική Εναρμόνιση

Συνθήκη ΕΟΚ

- Η άμεση φορολογία καλύπτει τους φόρους που επιβάλλονται επί του εισοδήματος, του πλούτου και του κεφαλαίου, σε ατομικό ή εταιρικό επίπεδο. Ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων δεν διέπεται από ενωσιακές διατάξεις. Πιο ανεπτυγμένη είναι η δράση της ΕΕ σχετικά με τον φόρο εισοδήματος των εταιρειών, μολονότι εστιάζει αποκλειστικά σε μέτρα που συνδέονται με τις αρχές της ενιαίας αγοράς.
- Η έμμεση φορολογία συνίσταται σε φόρους που δεν επιβάλλονται στο εισόδημα ή στην περιουσία. Περιλαμβάνει τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ), τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης (αλκοόλ, καπνός, πετρελαιοειδή, ηλεκτρική ενέργεια) τις εισφορές εισαγωγών (δασμούς) και φόρους επί της ενέργειας ή άλλους περιβαλλοντικούς φόρους.
- Η Συνθήκη ΕΟΚ ήταν πολύ επιφυλακτική όσον αφορά τη φορολογική εναρμόνιση. Αυτό που ενδιέφερε ήταν να υπάρχει ο κανόνας της **φορολογικής ουδετερότητας** στις ενδοκοινοτικές σχέσεις δηλαδή η ίση φορολογική μεταχείριση της εσωτερικής παραγωγής και των εισαγωγών που προέρχονταν από τα λοιπά κράτη μέλη.
- Ως προς τους άμεσους φόρους, η Συνθήκη δεν ζητούσε καμία εναρμόνιση.
- Ως προς τους **έμμεσους φόρους**, η Συνθήκη καλούσε την Επιτροπή να εξετάσει κατά ποιο τρόπο θα μπορούσαν να εναρμονιστούν οι φόροι επί του κύκλου εργασιών (υπήρχε τέτοιος φόρος και στην Ελλάδα και αντικαταστάθηκε από ΦΠΑ).

Φορολογική Πολιτική

- Μέσα στην οικονομική και νομισματική ένωση, η φορολογική εναρμόνιση πρέπει να προοδεύει με το ρυθμό της οικονομικής ολοκλήρωσης.
- Έτσι, η φορολογική πολιτική της Ένωσης έχει δύο άξονες: την **έμμεση φορολογία** που πρέπει να ρυθμίζεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο για να εγγυάται τη φορολογική ουδετερότητα μεταξύ των εσωτερικά παραγόμενων και των εισαγόμενων αγαθών και υπηρεσιών και να εξασφαλίζει έτσι την ελευθερία της κίνησης των αγαθών και την ελεύθερη παροχή των υπηρεσιών, και την **άμεση φορολογία** που δεν έχει επιπτώσεις στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών και χρειάζεται για το συντονισμό ως προς τη φορολόγηση των επιχειρήσεων και την πάλη κατά της φοροδιαφυγής προκειμένου να αποφευχθούν οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά και στις κινήσεις κεφαλαίων.
- Τα κράτη που ίδρυσαν την Κοινότητα είχαν πολύ διαφορετικά φορολογικά συστήματα, τόσο ως προς τη φορολογική πολιτική, δηλαδή την κατανομή του φορολογικού βάρους μεταξύ άμεσων και έμμεσων φόρων και ως προς την τεχνική οργάνωση της φορολογίας.
- Μέχρι να γίνει εφικτή η φορολογική εναρμόνιση, έπρεπε να ληφθούν μέτρα για την επίτευξη της φορολογικής ουδετερότητας και την ισότητα των όρων του ανταγωνισμού μεταξύ των κρατών μελών.

Φορολογική Πολιτική

- Η φορολογική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) έχει δύο συνιστώσες: την άμεση φορολογία, που εξακολουθεί να υπάγεται στην αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών, και την έμμεση φορολογία, που άπτεται της ελεύθερης κυκλοφορίας εμπορευμάτων και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών στην ενιαία αγορά.
- Όσον αφορά την άμεση φορολογία, η ΕΕ έχει καθιερώσει ορισμένα εναρμονισμένα πρότυπα για τη φορολογία νομικών και φυσικών προσώπων και οι χώρες μέλη έχουν θεσπίσει κοινά μέτρα για να αποτρέπουν την φοροαποφυγή και τη διπλή φορολογία.
- Όσον αφορά την έμμεση φορολογία, η ΕΕ συντονίζει και εναρμονίζει νομοθεσίες για τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) και τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης. Μεριμνά ώστε να μη νοθεύεται ο ανταγωνισμός στην εσωτερική αγορά από τις διαφορές των φορολογικών συντελεστών και των συστημάτων φορολογίας στο επίπεδο της έμμεσης φορολογίας, παρέχοντας στις επιχειρήσεις μιας χώρας αθέμιτο πλεονέκτημα έναντι άλλων χωρών.
- Η φορολογική κυριαρχία εναπόκειται στα κράτη μέλη, ενώ η ΕΕ διαθέτει περιορισμένες μόνο αρμοδιότητες.

- <https://www.arte.tv/en/videos/088136-000-A/fiscal-harmonisation/>

Φορολογική Πολιτική

- Δεδομένου ότι η φορολογική πολιτική της ΕΕ στοχεύει στην ομαλή λειτουργία της ενιαίας αγοράς, η εναρμόνιση της έμμεσης φορολογίας τέθηκε επί τάπητος πριν από την άμεση φορολογία.
- Πιο πρόσφατα δόθηκε προτεραιότητα στην πολιτική για την καταπολέμηση της επιζήμιας φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής.
- Η ανάπτυξη φορολογικών διατάξεων σε επίπεδο ΕΕ στοχεύει στην ομαλή λειτουργία της ενιαίας αγοράς, ενώ η εναρμόνιση της έμμεσης φορολογίας έχει πραγματοποιηθεί σε προγενέστερο στάδιο και σε μεγαλύτερο βαθμό συγκριτικά με την άμεση φορολογία.
- Τα φορολογικά μέτρα πρέπει να εγκρίνονται ομόφωνα από τα κράτη μέλη. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει το δικαίωμα γνωμοδότησης επί φορολογικών θεμάτων.
- Η θέσπιση, η κατάργηση ή η προσαρμογή φόρων εξακολουθεί να εμπίπτει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών.
- Κάθε κράτος μέλος μπορεί να επιλέξει το φορολογικό σύστημα που κρίνει καταλληλότερο, υπό τον όρο ότι τηρεί τους κανόνες της ΕΕ.

Φορολογική Πολιτική

- Στο πλαίσιο αυτό, βασικές προτεραιότητες της φορολογικής πολιτικής της ΕΕ αποτελούν η εξάλειψη των φορολογικών εμποδίων στις διασυνοριακές οικονομικές δραστηριότητες, η καταπολέμηση του επιζήμιου φορολογικού ανταγωνισμού και της φοροδιαφυγής, και η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των φορολογικών αρχών για τη διασφάλιση του ελέγχου και την καταπολέμηση της απάτης.
- Η ενίσχυση του συντονισμού των φορολογικών πολιτικών θα διασφαλίσει ότι οι φορολογικές πολιτικές των κρατών μελών συμβάλλουν στους ευρύτερους στόχους πολιτικής της ΕΕ, όπως ορίστηκαν στην πράξη για την ενιαία αγορά.
- Επιπλέον, η φορολογία είναι μία από τις βασικές πολιτικές που παρακολουθούνται μέσω του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, του ετήσιου κύκλου συντονισμού της οικονομικής πολιτικής, ορισμένες ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδίδονται προς τα κράτη μέλη αφορούν τακτικά την καταπολέμηση του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού, της φοροδιαφυγής ή της φοροαποφυγής.

Φορολογική Πολιτική

- Η ΕΕ δεν έχει άμεσο ρόλο στη συλλογή φόρων ή στον καθορισμό φορολογικών συντελεστών. Το ποσό του φόρου που πληρώνει κάθε πολίτης αποφασίζεται από την εθνική του κυβέρνηση, μαζί με τον τρόπο με τον οποίο δαπανώνται οι εισπραχθέντες φόροι.
- Ωστόσο, η ΕΕ επιβλέπει τους εθνικούς φορολογικούς κανόνες σε ορισμένους τομείς, ιδίως σε σχέση με τις πολιτικές της ΕΕ για τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές, προκειμένου να διασφαλιστεί:
 - η ελεύθερη ροή αγαθών, υπηρεσιών και κεφαλαίων σε όλη την ΕΕ (στην ενιαία αγορά)
 - ότι οι επιχειρήσεις σε μια χώρα δεν έχουν αθέμιτο πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών σε μια άλλη
 - ότι οι φόροι δεν κάνουν διακρίσεις σε βάρος καταναλωτών, εργαζομένων ή επιχειρήσεων από άλλες χώρες της ΕΕ
 - ότι η ενιαία αγορά επιτρέπει την ελεύθερη διασυνοριακή διαπραγμάτευση αγαθών και υπηρεσιών εντός της ΕΕ.
- Για να διευκολυνθεί αυτό για τις επιχειρήσεις –και να αποφευχθούν οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού μεταξύ τους– οι χώρες της ΕΕ συμφώνησαν να ευθυγραμμίσουν τους κανόνες τους για τη φορολόγηση αγαθών και υπηρεσιών.
- Ορισμένες περιοχές επωφελούνται από ειδικές συμφωνίες, όπως ο φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) ή οι φόροι στα ενεργειακά προϊόντα και την ηλεκτρική ενέργεια, τον καπνό και το αλκοόλ.
- Η ΕΕ συνεργάζεται επίσης με τις χώρες-μέλη για το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και των φόρων εταιρειών και εισοδήματος.
- Στόχος είναι να γίνουν δίκαια, αποτελεσματικά και φιλικά προς την ανάπτυξη. Αυτό είναι σημαντικό για να διασφαλιστεί η σαφήνεια σχετικά με τους φόρους που καταβάλλονται από άτομα που μετακινούνται σε άλλη χώρα της ΕΕ ή επιχειρήσεις που επενδύουν διασυνοριακά.
- Αυτός ο συντονισμός συμβάλλει επίσης στην πρόληψη της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής.

Δίκαιη φορολογία

- Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΝΑΙ ΖΩΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ ΟΠΟΙΑΔΗΠΟΤΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΣΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ.

Επιτρέπει στους πολίτες να έχουν πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση, υγειονομική περίθαλψη και δημόσιες υποδομές. Βοηθά να δημιουργηθεί ένα δίκτυ ασφαλείας για τους πιο ευάλωτους και ένας καλός φορολογικός συνδυασμός μπορεί να υποστηρίξει την κοινωνική δικαιοσύνη.

- Η ΔΙΚΑΙΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΝΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΣΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΤΗΣ ΕΕ.

Η φορολογία διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στη διατήρηση μιας ισχυρής και βιώσιμης οικονομίας, ενός ευημερούντος επιχειρηματικού περιβάλλοντος και της κοινωνικής δικαιοσύνης.

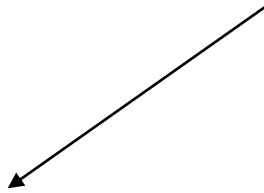
- Η ΔΙΚΑΙΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΝΑΙ ΕΠΟΜΕΝΩΣ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ.

Για βιώσιμα έσοδα, το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο, ένα ανταγωνιστικό επιχειρηματικό περιβάλλον και το συνολικό ηθικό των φορολογουμένων

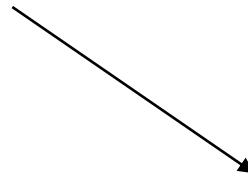
- Η ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΚΑΙ Η ΑΠΟΦΥΓΗ ΕΙΝΑΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΓΙΑ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ της ΕΕ οικονομικά, πολιτικά και κοινωνικά. Τρώνε τα εθνικά έσοδα – μειώνοντας τα διαθέσιμα κονδύλια για τις δημόσιες δαπάνες και την επένδυση.
- Η ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΥΠΟΝΟΜΕΥΕΙ ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ μεταξύ των πολιτών και των κυβερνήσεών τους. Συχνά οι κυβερνήσεις αντισταθμίζουν τις απώλειες εσόδων φορολογώντας περισσότερο τους πολίτες, τους εργαζόμενους και τις μικρές επιχειρήσεις. Αυτό υπονομεύει την αρχή της δίκαιης κατανομής των βαρών.
- Η ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΕΠΙΔΡΑ ΣΤΟΝ ΔΙΚΑΙΟ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟ μεταξύ των επιχειρήσεων στην Ενιαία Αγορά. Πολλές μικρότερες ή τοπικές εταιρείες υφίστανται σοβαρές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού λόγω των επιθετικών φορολογικών πρακτικών των μεγαλύτερων αντιπάλων τους.

*Φορολογική εναρμόνιση των άμεσων
φόρων στην Ευρωπαϊκή Ένωση*

Άμεση Φορολογία

Φόροι επί του εισοδήματος

Φόροι επί της περιουσίας

Φορολογική εναρμόνιση των άμεσων φόρων στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Κύρια Χαρακτηριστικά

- Στην πλειοψηφία τους δεν μπορούν να αποφευχθούν, παρά μόνο με παράνομο τρόπο, την φοροδιαφυγή
- Εφαρμόζονται σε φυσικά & νομικά πρόσωπα (εργαζόμενοι & επιχειρήσεις)
- Είναι κλιμακωτοί- άρα αξιοκρατικοί!

Φορολογική εναρμόνιση των άμεσων φόρων στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Χώρες με υψηλό ποσοστό άμεσων φόρων επί του ΑΕΠ:

- Δανία
- Σουηδία
- Φινλανδία
- Νορβηγία
- Αγγλία
- Αυστρία
- Βέλγιο
- Ιταλία
- Ισλανδία
- Λουξεμβούργο

*Φορολογική εναρμόνιση των άμεσων
φόρων στην Ευρωπαϊκή Ένωση*

Χώρες με χαμηλό ποσοστό άμεσων φόρων επί του ΑΕΠ:

- ✓ Πολωνία
- ✓ Ρουμανία

Φορολογική εναρμόνιση των άμεσων φόρων στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Αρχικά, η εναρμόνιση των ΑΦ δεν φάνηκε απαραίτητη μέσα στην κοινή αγορά

→ ΣΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ

- η ελευθερία κίνησης κεφαλαίων και

- ο ορθολογικός καταμερισμός των

Συντελεστών

Παραγωγής απαιτούσαν μια

← Ελάχιστη φορολογική εναρμόνιση

Φορολογική εναρμόνιση των άμεσων φόρων στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Στο εσωτερικό της ΕΕ, **μόνον οι κυβερνήσεις** έχουν αρμοδιότητα όσον αφορά τα επίπεδα άμεσης φορολογίας, π.χ. τη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων και τα εταιρικά κέρδη.

Την ΕΕ την ενδιαφέρει η ΑΦ των κρατών μελών **να μην επηρεάζει** της τέσσερις βασικές ελευθερίες μετακίνησης των:

- αγαθών
- ατόμων
- υπηρεσιών
- κεφαλαίου

Φορολογική εναρμόνιση των άμεσων φόρων στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Πώς θα μπορούσαν οι ΑΦ να επηρεάσουν τις 4 βασικές ελευθερίες;
Μερικοί τρόποι είναι:

- Επηρεάζοντας τις επενδύσεις
- Θα μπορούσε να δημιουργηθεί περιβάλλον υπέρ της φορολογικής κερδοσκοπίας (arbitrage).
- Οι εκάστοτε «φορολογικοί παράδεισοι» θα στρέβλωναν την κοινή αγορά, αφού θα απορροφούσαν ΣΠ οι οποίοι θα έπρεπε να κατανεμηθούν με βάση τα συγκριτικά πλεονεκτήματα των κρατών μελών.

Φορολογική εναρμόνιση των άμεσων φόρων στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Με τη φορολογική της πολιτική η ΕΕ εξασφαλίζει ότι οι φορολογικές ρυθμίσεις είναι συμβατές με τους στόχους της:

- δημιουργίας θέσεων απασχόλησης,
- την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ,
- την ενιαία αγορά και
- την ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων

Φορολογική εναρμόνιση των άμεσων φόρων στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Το 1990, μετά από 21 χρόνια διαβουλεύσεων, το Συμβούλιο εγκρίνει τρεις βασικές προτάσεις για την φορολόγηση των επιχειρήσεων

- Σχετικά με το καθεστώς **που επιβάλλεται στις υπεραξίες**. Η φορολόγηση να γίνεται όταν εισπράττεται η υπεραξία και όχι νωρίτερα όταν γίνεται η συγχώνευση, η απόσχιση, η ανταλλαγή μετοχών μεταξύ εταιρειών.
- Καθεστώς φορολόγησης **μητρικών και θυγατρικών επιχειρήσεων διαφόρων κρατών μελών**. Κατάργηση της διπλής φορολόγησης. Τα καθαρά κέρδη της εκάστοτε επιχείρησης θα φορολογούνται μία φορά από την χώρα στην οποία εδρεύει η επιχείρηση.
- Ψήφισμα ενός **κώδικα δεοντολογίας ως προς τη φορολόγηση των επιχειρήσεων**, ο οποίος περιλαμβάνει πολιτική δέσμευση για την προοδευτική κατάργηση των φορολογικών συστημάτων που συνιστούν επιζήμιο φορολογικό ανταγωνισμό.

Φορολόγηση επιχειρήσεων

- Τα κράτη μέλη της ΕΕ το 2022 κατέληξαν σε συμφωνία κατ' αρχήν να εφαρμόσουν σε επίπεδο ΕΕ την ελάχιστη φορολογική συνιστώσα, γνωστή ως Πυλώνας 2, της μεταρρύθμισης του ΟΟΣΑ για τη διεθνή φορολογία.
- Τα κέρδη των μεγάλων πολυεθνικών και εγχώριων ομίλων ή εταιρειών με συνδυασμένο ετήσιο κύκλο εργασιών τουλάχιστον 750 εκατ. ευρώ θα φορολογούνται με ελάχιστο συντελεστή 15% (Η Ιρλανδία, η Ουγγαρία είχαν μικρότερο συντελεστή τα προηγούμενα χρόνια). Οι νέοι κανόνες θα μειώσουν τον κίνδυνο διάβρωσης της φορολογικής βάσης και μετατόπισης κερδών και θα διασφαλίσουν ότι οι μεγαλύτεροι πολυεθνικοί όμιλοι πληρώνουν τον συμφωνημένο παγκόσμιο ελάχιστο συντελεστή εταιρικού φόρου.

Φορολογική εναρμόνιση των άμεσων φόρων στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Ο δρόμος προς την εναρμόνιση των ΑΦ θα είναι πολύ μακρής. Για ποιό λόγο; Διότι δεν είναι απαραίτητος στην οικονομική ολοκλήρωση.

Εξαίρεση αποτελούν μόνο οι φόροι επί των εταιρειών και επί της αποταμίευσης.

Με την πρόοδο της ΟΝΕ θα πρέπει να υπάρχει μια διαδικασία συντονισμού των εθνικών φορολογικών πολιτικών που να επιτρέπει τη σταδιακή σύγκλιση τους παράλληλα με τη σύγκλιση των οικονομικών πολιτικών.

Έμμεσοι φόροι

- Δασμοί
- Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ)
- Ειδικοί Φόροι
- Φόροι ενέργειας και περιβάλλοντος
- Τέλη κυκλοφορίας

Εναρμόνιση έμμεσων φόρων

Συνθήκη της Ρώμης 1957

4 θεμελιώδεις ελευθερίες απαραίτητες για τη δημιουργία μιας Κοινής Αγοράς. Ελεύθερη μετακίνηση ανθρώπων, αγαθών και κεφαλαίου και ελευθερία στην παροχή υπηρεσιών

Τελωνεία

Η Κοινότητα βασίζεται στη λογική των Τελωνειακών Ενώσεων που προϋποθέτει:

- Κατάργηση των δασμών ανάμεσα στα μέλη
- Υιοθέτηση κοινού εξωτερικού δασμολογίου

ΦΠΑ

- Η Συνθήκη ρητά προβλέπει ότι η εναρμόνιση των έμμεσων φόρων είναι απαραίτητη για την ολοκλήρωση της ενιαίας εσωτερικής αγοράς.
- Η 1^η και η 2^η Οδηγία για τον ΦΠΑ (1967) δεσμεύουν την Κοινότητα να δημιουργήσει ένα κοινό σύστημα ΦΠΑ
- Η 6^η Οδηγία του ΦΠΑ (1977) σχεδιάστηκε για την εναρμόνιση των φορολογικών βάσεων

- Σύντομα υπήρξε στην Κοινότητα ένας φόρος επί του κύκλου εργασιών ο **Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ)** και οι δομές αυτού του φόρου εναρμονίστηκαν σε όλα τα κράτη μέλη, παλιά και νέα, αλλά με τίμημα τη διατήρηση των φορολογικών συνόρων τα οποία χρειαζόνταν για την είσπραξη του ΦΠΑ και των ειδικών φόρων κατανάλωσης στις χώρες προορισμού των εμπορευμάτων.
- Μέσα στην εσωτερική αγορά, πρέπει τα εμπορεύματα να κυκλοφορούν τελείως ελεύθερα και για αυτό πρέπει να φορολογούνται στη χώρα καταγωγής ή προορισμού των εμπορευμάτων. Αυτό οδήγησε στο τέλος της δεκαετίας του 80 στην προσέγγιση των συντελεστών του ΦΠΑ και των ειδικών φόρων κατανάλωσης.
- Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) είναι ένας φόρος κατανάλωσης που εφαρμόζεται σε όλα σχεδόν τα αγαθά και τις υπηρεσίες που αγοράζονται και πωλούνται για χρήση ή κατανάλωση στην ΕΕ.
- Στις περισσότερες περιπτώσεις, πρέπει να πληρωθεί ο ΦΠΑ για όλα τα αγαθά και τις υπηρεσίες σε όλα τα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού, συμπεριλαμβανομένης της πώλησης στον τελικό καταναλωτή. Αυτό περιλαμβάνει από την αρχή μέχρι το τέλος μιας παραγωγικής διαδικασίας, π.χ. αγορά εξαρτημάτων, μεταφορά, συναρμολόγηση, προμήθειες, συσκευασία, ασφάλιση και αποστολή στον τελικό καταναλωτή.
- Για εταιρείες που εδρεύουν στην ΕΕ, ο ΦΠΑ επιβάλλεται στις περισσότερες πωλήσεις και αγορές αγαθών εντός της ΕΕ. Σε τέτοιες περιπτώσεις, ο ΦΠΑ χρεώνεται και οφείλεται στη χώρα της ΕΕ όπου τα αγαθά καταναλώνονται από τον τελικό καταναλωτή. Ομοίως, ο ΦΠΑ επιβάλλεται στις υπηρεσίες τη στιγμή που εκτελούνται σε κάθε χώρα της ΕΕ.
- Δεν επιβάλλεται ΦΠΑ στις εξαγωγές αγαθών σε χώρες εκτός ΕΕ. Σε αυτές τις περιπτώσεις, ο ΦΠΑ χρεώνεται και οφείλεται στη χώρα εισαγωγής και δεν χρειάζεται να δηλωθεί ΦΠΑ από τον εξαγωγέα.

- Η οδηγία σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας προβλέπει ότι τα κράτη μέλη θα εφαρμόζουν έναν κανονικό συντελεστή ΦΠΑ που δεν θα είναι κατώτερος του **15%**. Στην πράξη ο ΦΠΑ κυμαίνεται από **15 - 25** στα κράτη μέλη (27% στην Ουγγαρία).

Φορολογική ουδετερότητα

- Εάν τα κράτη μέλη μιας κοινής αγοράς είχαν απόλυτη ελευθερία στο φορολογικό πεδίο, θα μπορούσαν σύντομα να αντικαταστήσουν τα τελωνειακά εμπόδια των συναλλαγών με φορολογικά εμπόδια. Πχ θα μπορούσαν ενώ μείωναν τους τελωνειακούς δασμούς, να αυξάνουν τους εσωτερικούς φόρους ώστε το συνολικό φορολογικό βάρος επί των εισαγωγών να παραμένει αναλλοίωτο. Χρειαζόταν επομένως μία φορολογική ουδετερότητα μεταξύ της εθνικής παραγωγής και των εισαγωγών των προερχόμενων από τους εταίρους.
- Για να εγγυηθεί τη **φορολογική ουδετερότητα** στην εσωτερική αγορά η ΣΛΕΕ ορίζει ότι κανένα κράτος μέλος δεν επιβάλλει άμεσα ή έμμεσα στα προϊόντα άλλων κρατών μελών **εσωτερικούς φόρους** οποιασδήποτε φύσεως ανώτερους από εκείνους που επιβαρύνουν άμεσα ή έμμεσα τα ομοειδή εθνικά προϊόντα. Έτσι κανένα κράτος μέλος δεν επιβάλλει στα προϊόντα άλλων κρατών μελών εσωτερικούς φόρους, η φύση των οποίων οδηγεί έμμεσα στην προστασία άλλων προϊόντων.

- Η φορολογική ουδετερότητα είναι ένας στόχος που δύσκολα επιτυγχάνεται. Για να επιτευχθεί θα έπρεπε όλα τα εμπορεύματα να επιβαρύνονται με τους φόρους επί του κύκλου εργασιών της χώρας καταγωγής ή της χώρας κατανάλωσης. Εάν επικρατούσε ο **κανόνας της χώρας καταγωγής** θα υπήρχε ο κίνδυνος να δημιουργηθούν ρεύματα συναλλαγών βασισμένα τεχνητά πάνω στη διαφορά των φόρων και όχι πάνω στο συγκριτικό κόστος, αλλά θα υπήρχε η πίεση πάνω στα κράτη μέλη να πλησιάσουν τους συντελεστές των φόρων τους και θα εξέλειπαν τα φορολογικά σύνορα αφού τα εισαγόμενα εμπορεύματα θα είχαν ήδη φορολογηθεί στη χώρα καταγωγής.
- Εάν επικρατούσε ο **κανόνας της χώρας κατανάλωσης/χώρας προορισμού**, η παραγωγή θα μπορούσε να συγκεντρωθεί εκεί όπου τα συγκριτικά οικονομικά πλεονεκτήματα θα ήταν μεγαλύτερα και όχι εκεί όπου η φορολογία θα ήταν χαμηλότερη. Και αυτό γιατί όλα τα προϊόντα που θα ανταγωνίζονταν μεταξύ τους (είτε εγχώριας παραγωγής είτε εισαγόμενα από άλλα κράτη μέλη) θα επιβαρύνονταν ομοιόμορφα με το φόρο κατανάλωσης που θα επικρατούσε στην αγορά. Όμως έτσι τα κράτη μέλη δεν θα παρακινούνταν να προσεγγίσουν τους φορολογικούς συντελεστές τους και επίσης τα φορολογικά σύνορα θα παρέμεναν για να καταβάλλουν τα εισαγόμενα είδη τους φόρους της χώρας κατανάλωσης.
- **Τα αρχικά κράτη μέλη προτίμησαν το σύστημα της χώρας κατανάλωσης/προορισμού.**

Στόχος Εναρμόνισης ΦΠΑ. Το τελικό σύστημα (1987)

- Φορολόγηση στον τόπο προέλευσης
- Αφαιρείται από τον αγοραστή
- Αναδιανομή εσόδων ανάμεσα στις χώρες-μέλη
- Εναρμόνιση φορολογικών συντελεστών
- Μόνο 2 είδη προσφοράς:
 - Εντός της Κοινότητας (εγχώρια και ενδοκοινοτικά)
 - Εκτός της Κοινότητας

- Επί του παρόντος, εφαρμόζεται ένα μεταβατικό σύστημα για τον ΦΠΑ στις συναλλαγές εντός της ΕΕ. Σύμφωνα με αυτό το σύστημα, όταν πρόκειται για διασυνοριακές πωλήσεις μεταξύ επιχειρήσεων, ο ΦΠΑ εισπράττεται στο κράτος μέλος προορισμού (δηλαδή όπου αποστέλλονται τα αγαθά ή όπου είναι εγκατεστημένος ο αποδέκτης των υπηρεσιών), σύμφωνα με τον συντελεστή και τους όρους εκείνης της χώρας. Αυτό σημαίνει ότι ο προμηθευτής αγαθών ή υπηρεσιών δεν χρεώνει ΦΠΑ, αλλά ο παραλήπτης είναι υπεύθυνος για την καταβολή του.
- Οι κανόνες για τις συναλλαγές εντός της ΕΕ διαφέρουν από τις αμιγώς εγχώριες συναλλαγές, όπου ο προμηθευτής χρεώνει ΦΠΑ και είναι υπεύθυνος για την καταβολή του στο Υπουργείο Οικονομικών.

- Για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς έως το 1993, η Επιτροπή υπέβαλε προτάσεις για φορολογία στη χώρα προέλευσης, με εναρμονισμένη δομή συντελεστών και μηχανισμό εκκαθάρισης για την αναδιανομή των εσόδων ΦΠΑ στο κράτος μέλος όπου πραγματοποιείται η κατανάλωση.
- Ωστόσο, δεδομένης της έλλειψης συναίνεσης και της ανάγκης τα εμπορεύματα να μπορούν να διέρχονται ελεύθερα εντός της ΕΕ, επιτρέποντας παράλληλα στα κράτη μέλη να εισπράττουν τα φορολογικά έσοδα, το Συμβούλιο υιοθέτησε ένα μεταβατικό σύστημα. Το μεταβατικό σύστημα επέτρεψε την κατάργηση των ελέγχων αγαθών στα εσωτερικά σύνορα της ΕΕ, επιτρέποντας παράλληλα την είσπραξη του φόρου στο κράτος μέλος προορισμού με τους συντελεστές και τις συνθήκες της χώρας αυτής.
- Αυτό το σύστημα υποτίθεται ότι θα διαρκούσε μόνο για 4 χρόνια, αλλά τα κράτη μέλη δεν μπόρεσαν να καταλήξουν σε συμφωνία για ένα πιο μόνιμο σύστημα βασισμένο στη φορολογία στο κράτος μέλος από το οποίο προέρχονται τα αγαθά.

Εναρμόνιση ΦΠΑ – το μεταβατικό σύστημα

Εφαρμόστηκε με την Ενιαία Αγορά και την κατάργηση των φυσικών εσωτερικών συνόρων (1 Ιανουαρίου 1993)

- Φορολόγηση στον τόπο προσφοράς (προορισμός)
 - Πολύπλοκοι κανόνες: 27 διαφορετικοί κανόνες ανά τόπο προσφοράς
 - Διαφορετική μεταχείριση των ενδοκοινοτικών και των εγχώριων προμηθευτών
 - Επιδέχεται απάτες
- Θα έπρεπε να έχει αντικατασταθεί από το τελικό σύστημα από τις 31 Δεκεμβρίου 1996

ΦΠΑ – Η τρέχουσα στρατηγική Εναρμόνισης της Ε.Ε.

- Απλοποίηση και εκσυγχρονισμός των κανόνων που ισχύουν
- Πιο ενιαία εφαρμογή των κανόνων που ισχύουν
- Στενότερη διοικητική συνεργασία των φορολογικών αρχών των Χωρών-Μελών
- Το τελικό σύστημα παραμένει ο μακροπρόθεσμος στόχος

Συντελεστές ΦΠΑ

Ο βασικός συντελεστής διαφέρει πολύ από χώρα σε χώρα:

- Ελάχιστος 15%
- Μέγιστος 25%
- Μέσος περίπου 19 %

Ο χαμηλός συντελεστής διαφέρει πολύ από χώρα σε χώρα:

- Ελάχιστος 5%
- Μέγιστος 17%
- η χρήση χαμηλού συντελεστή είναι προαιρετική

Συντελεστές ΦΠΑ – Υπάρχει ενδοκοινοτικός ανταγωνισμός;

Το πεδίο για ανταγωνισμό είναι περιορισμένο:

Υπηρεσίες:

- Πάροχοι υπηρεσιών Internet: κάποιες επιχειρήσεις έχουν μετεγκατασταθεί σε χώρες-μέλη που έχουν τους χαμηλότερους συντελεστές ΦΠΑ
- Πολύ λίγες επιχειρήσεις έχουν τον ίδιο τόπο εγκατάστασης και παροχής της υπηρεσίας

Προϊόντα:

- Οι καταναλωτές μπορούν να ταξιδεύουν από χώρα σε χώρα της Ε.Ε. προκειμένου να αγοράσουν εκεί που ο συντελεστής ΦΠΑ είναι ο χαμηλότερος
- Κανόνες αγορών από απόσταση
- Ειδικοί κανόνες για τα Νέα Μέσα Μεταφοράς

Τελωνειακοί δασμοί – ευκαιρίες για ενδοκοινοτικό ανταγωνισμό

- Ο Κοινοτικός Τελωνειακός Κώδικας είναι ένα πλαίσιο – υπάρχουν τεράστιες διαφορές στην εφαρμογή του
- Η κουλτούρα και συμπεριφορά των τελωνειακών αρχών πρέπει να διευκολύνει την επιχειρηματική δραστηριότητα και το εμπόριο.
- Εφαρμογή των οικονομικών τελωνειακών διαδικασιών
 - π.χ. στην αποθήκευση
- Ζητήματα χρηματικών ροών
 - Συντόμευση της διαδικασίας προμηθειών
 - Καθυστέρηση στην επιβολή ΦΠΑ στις εισαγωγές
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει περαιτέρω εναρμόνιση

Φορολογία Ενέργειας και Περιβάλλοντος

- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεωρεί τη φορολογία κρίσιμο εργαλείο για την επίτευξη των στόχων του Πρωτοκόλλου του Κιότο για μείωση των ρύπων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου
- Οι προτάσεις για φορολογία στην ενέργεια περιλαμβάνουν :
 - Επέκταση των ειδικών φόρων και σε άλλες πηγές ενέργειας π.χ. άνθρακας, ηλεκτρισμός και φυσικό αέριο
 - Αύξηση των ελάχιστων συντελεστών των ειδικών φόρων στα προϊόντα ενέργειας
- Η πολιτική εφαρμογής περιβαλλοντολογικών φόρων περιορίζεται από την αρχή της μη-αύξησης του φορολογικού βάρους

Αυτοκίνητα – Η φορολογική στρατηγική της Ε.Ε.

- Οι φόροι ταξινόμησης αποτελούν σοβαρά εμπόδια και προκαλούν στρεβλώσεις στην ελεύθερη μετακίνηση αυτοκινήτων εντός της Ενιαίας Αγοράς
- Η Ε.Ε. προτείνει:
 - Μείωση και κατάργηση των τελών ταξινόμησης και αντικατάστασή τους από ετήσια τέλη κυκλοφορίας και φόρους στα καύσιμα
 - Κάποια προσέγγιση των ετήσιων τελών κυκλοφορίας
 - Περιβαλλοντολογικοί στόχοι (Πρωτόκολλο Κιότο) σύνδεση βαθμού φορολόγησης με τις εκπομπές CO₂
- Προς το παρόν είναι συστάσεις, αλλά μπορούν να εξελιχθούν σε νομοθεσία

Κάποιες τελικές παρατηρήσεις

- Οι έμμεσοι φόροι εξακολουθούν να στρεβλώνουν τη λειτουργία του ανταγωνισμού στην Ενιαία Αγορά. Υπάρχει επομένως μεγάλο περιθώριο για περισσότερη εναρμόνιση στο μέλλον
- Περισσότερη εναρμόνιση των φόρων ενέργειας και περιβάλλοντος για την επίτευξη των στόχων (φορολόγηση των «κακών» αντί των «αγαθών»).